

la Universitat de Barcelona, dempeus, es va encarregar de presentar l'acte agraint la bona rebuda que havia tingut entre les autoritats acadèmiques la seua idea d'homenatjar Joan Veny com als grans mestres dignes de la «memòria del cor», fins al punt que s'havia pres la iniciativa de gravar un vídeo institucional i de publicar un llibre, els textos del qual escolliria el mateix homenatjat. Immediatament després de la presentació, es va projectar el vídeo «15 minuts amb... Joan Veny», produït pels Serveis d'Audiovisuals de la Universitat de Barcelona, en què el respectat professor mostra les claus més personals d'algunes de les seues obres en una conversa amical amb el professor Gargallo, que a l'inici en fa la presentació del mestre. Acabada la projecció, des de la taula presidencial, va prendre la paraula el professor Michel Contini, de la Universitat de Grenoble i director de l'*Atlas Linguistique Roman*, per presentar acuradament, durant més de vint minuts i en llengua italiana, el llibre *De geolingüística i etimologia romànica*, que, editat per José Enrique Gargallo Gil i Maria-Reina Bastardas, és un recull de vint-i-nou articles, ponències i pròlegs esparsos amb què Joan Veny ha contribuït a la romanística. Tot seguit, intervingué el Dr. Adolfo Sotelo, degà de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona, qui de manera precisa i breu va qualificar el treball científic de Veny com a punt de trobada entre les llengües peninsulars. A continuació, fou el torn de l'Ihm. Sr. Salvador Giner, president de l'Institut d'Estudis Catalans, que, tot i patir una afonia notable, es va detindre a repassar amb admiració les publicacions més conegudes del mestre Joan Veny, des d'*Els parlars catalans*, passant per l'*Atles Lingüístic del Domini Català*, fins aplegar al *Petit Atles Lingüístic del Domini Català*. Des de la mateixa taula, la Sra. Yvonne Griley, directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, va repassar l'activa dedicació que el professor Veny manté amb el Centre de Terminologia TERMCAT com a president del Consell Supervisor, per tal d'assessorar sobre lèxic provinent de camps semàntics moderns, destacant a tall d'exemple el terme *maquinari* —referit als elements físics d'un sistema informàtic—, que ha assolit l'èxit entre els usuaris. En acabat el torn de paraules de la taula presidencial, el mateix Joan Veny va ser qui, dret, davant d'un faristol, va expressar l'emoció que li havien produït tantes paraules afalagadores i, sense oblidar ningú, va retornar la gratitud mostrada a totes les persones que s'havien esforçat perquè aquella festa resultés completa; també va lloar Antoni M. Badia Margarit per l'amistat i el mestratge; i va acabar acceptant el reconeixement que li mostrava la seua Universitat de Barcelona. Des de la taula presidencial, de nou la veu del rector, el Dr. Dídac Ramí­rez, va insistir a reconèixer el treball i la dedicació del Dr. Joan Veny perquè la Universitat de Barcelona tingués ànima, un lligam científic estret i profund amb la seua societat.

La festa cloïa exactament dues hores després d'haver començat, mentre s'apropaven col·legues i deixebles a felicitar el mestre Joan Veny pels vuitanta anys i per la sapiència que ha sabut transmetre en tots els treballs filològics. Tot, després d'haver degustat l'amorosida tendresa que desprenia la veu de Maria Bellver i la guitarra de Salvador Queralt, músics que endolciren els últims compassos de l'acte amb poemes de Joan Vinyoli, Blai Bonet i una cançó popular mallorquina, amb seqüències musicals popularíssimes de l'Illa gran de les Balears, també en honor al mestre Joan Veny i Clar.

Josep MESEGUER-CARBÓ
Universitat de Barcelona

De noms i de llocs: la Societat d'Onomàstica ret homenatge a Albert Manent i Segimon (22 de gener de 2013). — El proppassat 22 de gener tingué lloc, a la seu d'Òmnium Cultural, la presentació del llibre *De noms i de llocs. Miscel·lània d'homenatge a Albert Manent i Segimon*. Una obra col·lectiva, promoguda i duta a terme per la Societat d'Onomàstica, que vol ser la concreció visible de l'homenatge que aquesta entitat ret al seu primer president, i ara mateix President d'Honor, senyor Albert Manent i Segimon. Una persona de llarga i fecunda trajectòria en el nostre món

cultural, distingit el 2011 amb el 43è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, però de la qual la faceta orientada a la recerca i a la promoció dels estudis onomàstics és potser una de les menys conegudes. Aquesta publicació, per tant, representa entre altres coses la possibilitat de descobrir una dimensió particular de l'Albert Manent que, en bona mesura, complementa el seu perfil d'activista per la cultura: la d'interessat en l'estudi dels noms propis, tant de persona com de lloc, entesos com una part substancial i immarcescible del patrimoni lingüístic català.

L'obra, des del punt de vista del seu contingut, esdevé en ella mateixa un resum de la diversitat i l'originalitat de la ciència onomàstica. De fet, les quaranta-tres contribucions o capítols que la componen representen una *miscel·lània* en el sentit originari del mot: "un aplec d'escrits sobre matèries varies". Quaranta-tres escrits que, malgrat la diversitat temàtica aparent, es troben unificats pel fet de pertànyer al camp general de l'onomàstica, i perquè els seus autors (un total de cinquanta) abracen, quant a la procedència geogràfica, els quatre punts cardinals del nostre domini lingüístic. A la pràctica aquestes contribucions, que conformen un conjunt de prop de cinc-cents pàgines (491), es reparteixen temàticament d'una forma bastant desigual (convé tenir present que la llista de temes proposats coincidia amb la diversitat de temes onomàstics que ha tractat Manent a través dels anys, i els autors podien triar-los lliurement). Hi arribem a diferenciar dotze temàtiques; d'aquestes dotze, les quatre primeres representen un total de 31 articles —dit en altres paraules, les tres quartes parts del conjunt de la *Miscel·lània*.

Hi són preeminents els treballs que podem qualificar d'*onomàstica i toponímia generals*, amb un total d'onze articles, a càrrec de Cosme Aguiló, Josep M. Albaigès, Ramon Amigó†, Santi Arbós, Joaquim Cabeza, Montserrat Cailà, Antoni Lluesma, Joaquim Martí, Antoni Ordinas i Miquel Grimalt, Miquel Sánchez i Rosa Valls. Títols com ara *Aproximació a la toponímia d'Esterri d'Àneu*, *Paral·lelismes entre l'onomàstica de l'Alt Empordà i el Vallespir*, *Els noms dels cursos naturals d'aigua a Mallorca* o bé *Propostes per a la recuperació de la toponímia d'un poble entre els joves* (estudi centrat al terme de Gaianes, al Comtat) ho exemplifiquen. Anotem, en aquest grup, un dels darrers articles que va signar l'entrançable amic Ramon Amigó, que va ser un dels primers a respondre a la crida però que no ha estat a temps de veure-la materialitzada: *Forasterismes i rareses aparents en l'onomàstica de la Mussara*.

També hi té notorietat el segon tema en nombre de contribucions, el d'*onomàstica i toponímia històriques*. Compta amb deu aportacions, a cura d'Andreu Beltran i José Rubio, Jordi Bruguera†, Ventura Castellvell, Josepa Cortés i Maria José Badenas, Francesc Fité i Eduard González, Joan Ivars, Josep Maria Llobet, Francesc-Xavier Llorca, Carmen Riu i Moisés Selfa. Entre la diversitat dels títols que hi apareixen, anotem un *Estudi de la toponímia històrica i actual de les Useres, a l'Alcalatén*, o una *Aportació a l'onomàstica dels artesans barcelonins del segle XIV*. Que la toponímia històrica apunta a l'escala *micro* ens ho fa evident un treball com *Els noms dels trossos de terra i de les partides del terme de la Curullada (Segarra) l'any 1535*; però que aquesta tirada al detall no és obstacle per canviar d'escala i tocar qüestions de caire gairebé geopolític queda palès amb un títol com aquest: *Catalunya i Espanya, catalans i castellans al Llibre dels Fets de Jaume I*.

Cal parlar, a continuació, dels treballs que adopten com a tema la *lexicologia relacionada amb la toponímia*. Hi ha, aquí, sis treballs, signats per Jesús Bernat, Carles Domingo, Mateu Morro, Ignasi M. Muntaner, Eugeni Perea i Xavier Terrado. Novament hi retrobem l'atenció pel detall, per bé que aquest cop circumscrita a la realitat onomàstica actual: és el cas del treball *De colls i collets. Algunes observacions*, centrat en l'oronímia del País Valencià; però, també, de l'estudi *Codó, codina i còdol en la toponímia*. O bé, en una línia semblant, l'article que es planteja l'ús i el significat, en toponímia, de *coma* i *comellar*. O, encara, sense sortir de l'escala *micro* però passant al terreny de la zoonímia: una aportació etnològica al món dels rànids (i que comença d'una manera premonitòria, quan el seu autor, Eugeni Perea, afirma que «esdevé paradoxal que els millors conixedors del món de la rana al Camp de Tarragona no siguin zoòlegs, sinó onomasiòlegs»).

Hi és present, d'altra part, un tema prou recurrent en la recerca onomàstica, com són les *anàlisis diacròniques i etimològiques*; compta amb quatre aportacions, a cura d'Emili Casanova, Antoni Ginard i Andreu Ramis, Santiago Pérez i Maria Porter. Amb títols prou explícits per si mateixos, com ara *La pronunciació, la grafia i la normativa en la toponímia major valenciana*, *Sobre els sufixos preromans en la toponímia pirinenca* o el típic interrogant de fons etimològic, que en aquest cas es fa en el títol *És Altafulla un topònim àrab?*

I, finalment, després dels grups temàtics amb major concurrència, trobem les dotze contribucions restants. Totes elles, corresponents a línies temàtiques prou ben individualitzades i representades en aquest llibre amb un treball o dos. En concret, els temes que incloem aquí són la *cartografia històrica* (amb un article de Vicenç M. Rosselló, sobre el mapa de Mallorca del tinent coronel Landaeta), l'*onomàstica urbana* (amb sengles treballs d'Anna Maria Corredor i Òscar Pérez, dedicats respectivament a Portbou i a Sagunt), els *noms de casa* (amb una contribució, centrada a Balsareny, a càrrec de Ramon Carreté), els *noms de retaules de carrer* (també amb un text, a cura de Vicente Ortells i Robert B. Kent), la *paremiologia onomàstica* (amb dues contribucions, totes dues sobre meteorologia popular, que signen José Enrique Gargallo i Joan Veny), les *qüestions teòriques* (també amb dues contribucions, una sobre terminologia onomàstica i una altra sobre toponímia i paisatge, a cura de Josep Maria Bertran i Joan Tort), la *fitotoponímia* (amb un treball referit al terme d'Osor, a càrrec de Fèlix Bruguera) i la *toponímia esotèrica* (amb una aportació de Vicenç Carbonell). Anotem, finalment, una contribució signada per Anton Monner i que, a diferència de les que hem esmentat fins ara, no apunta a una línia o un tema determinats sinó que traça una semblança de la figura d'Albert Manent, molt sintètica però fonamentada en la vivència i en el record personal.

En síntesi, el lector trobarà que el contingut d'aquest llibre d'homenatge respon essencialment a la idea de *diversitat*. Una circumstància que, per regla general, és pròpia de publicacions de realització múltiple com la que ens ocupa. Tanmateix, en el present cas val la pena fer notar que aquesta diversitat s'adiu del tot amb la naturalesa de les aportacions que el personatge homenatjat ha dut a terme al llarg dels anys en el terreny de referència. D'aquesta manera, una obra concebuda per honorar i posar en relleu una trajectòria individual ha acabat esdevenint, per ella mateixa, un bon reflex del que és avui, en general, la ciència onomàstica: un àmbit del coneixement on hi cap una gran pluralitat d'orientacions, de formes de treballar i de perspectives d'anàlisi. Ara, un cop acabada, la Societat d'Onomàstica té el goig d'oferir-la a la comunitat d'estudiosos i d'interessats en el món de l'onomàstica amb el convenciment de ser una eina útil, que fa créixer de forma objectiva i estimulant el nostre coneixement sobre els noms i sobre els llocs del nostre món.

Joan TORT I DONADA
Universitat de Barcelona

Acte commemoratiu del centenari de les Normes ortogràfiques (31 de gener de 2013). — El dia 31 de gener de 2013 es va celebrar, a la Sala Prat de la Riba, de l'Institut d'Estudis Catalans, la commemoració solemne del centenari de les Normes ortogràfiques. L'acte va ser presidit per Salvador Giner, president de l'Institut d'Estudis Catalans, i hi van participar Mila Segarra, Josep Massot, Joan-Francesc Mira i Isidor Marí.

En la seva breu introducció a l'acte, Salvador Giner va posar en relleu que tota llengua nacional necessita unes normes que regulin la seva expressió escrita. I es pot dir que en el nostre cas, en el de la llengua catalana, el procés, llarg i difícil, de l'elaboració i l'aprovació de les seves normes ortogràfiques, va arribar a la seva culminació ara fa justament cent anys. És, sens dubte, un dels fets més importants de la nostra història contemporània.